

Els israelians votaran per primera vegada, el pròxim dia 29, un primer ministre directament. Només hi ha dos candidats: Peres, que vol completar el procés de pau, i Netanyahu, que ha promès de paraitzar-lo.

La pau se sotmet a plebiscit

Pels israelians és l'hora de la veritat. Dimecres de la setmana que ve seran convocats a les urnes, i milers de cartells enganxats per tot arreu on passen els recorden que tenen una responsabilitat, feixuga com una llosa. Els quatre milions d'electors hauran de prendre aquest dia una decisió decisiva sobre el punt principal que els obsedeix: el binomi pau/seguretat. És a dir, hauran de manifestar si creuen que la culminació de l'actual procés de pau els donarà més seguretat –i benestar– o si, contràriament, pensen que els robarà marge de maniobra i que els durà inestabilitat, terrorisme i, en últim extrem, la guerra.

En aquesta ocasió tindran l'oportunitat d'escollir entre les dues persones que vaticinen cadascuna d'aquestes alternatives. I és que, per primera vegada, els israelians podran votar directament el seu candidat a primer ministre en urnes separades de les que serviran per designar els parlamentaris. El candidat laborista i actual primer ministre, Shimon Peres, de setanta-dos anys, ofereix d'aprofundir el procés de pau que va iniciar el seu antecessor assassinat, Yitshaq Rabin. L'aspirant Binyamin Netanyahu, de quaranta-set anys, dirigeix la coalició Likud, dreta nacionalista, i aposta per la línia dura: congelació de tot el procés amb l'esperança poc amagada que es col·lapsi.

L'un d'aquests dos candidats ha d'obtenir més de la meitat dels vots emesos per tal de ser nomenat directament primer ministre i rebre

l'encàrrec de formar govern. Si cap no ho aconsegueix, cosa altament improbable –per això, precisament, només s'hi presenten dos candidats–, la llei preveu una segona tanda al cap de catorze dies.

Aquesta votació personalitzada tindrà un efecte d'aglutinació de vots sense precedents en la història de la democràcia proporcional israeliana. Al marge de l'atomització

això és insuficient per a garantir la seva elecció. El candidat de l'esquerra necessita el suport de la minoria àrabo-israeliana, la més nombrosa del país, amb més de 850.000 membres, que representen un 18% dels habitants i un 13% de l'electorat, perquè es tracta d'un grup de població més jove.

El suport dels àrabs israelians era garantit i, de fet, Peres ja ha comptat durant la legislatura amb els vots dels partits àrabs al Parlament. Però els maldecaps van començar amb l'operació militar Raïm de la Ira, llançada al Líban el mes passat. Els líders de la minoria àrab l'han criticada amb duresa i alguns han amenaçat obertament de demanar el vot en blanc. Però l'amenaça no s'ha concretat i és molt probable que mai no es porti a terme, perquè allò que més pesa en la consciència col·lectiva dels àrabs israelians és el desig de veure avançar el procés de pau amb els seus correligionaris palestins dels territoris autònoms i ocupats. A més, Peres encara té el marge de maniobra de fer concessions a un desenvolupament econòmic més gran de les zones de majoria àrab, que viuen una marginació endèmica dins el mapa d'Israel.

Peres té, doncs, bones possibilitats de sortir escollit, sobretot si a la recta final de la campanya no es reproduïxen els atemptats islamistes del febrer i del març, que van esborrar pràcticament l'avantatge de disset punts que tenia sobre Netanyahu. Ara les enquestes li concedeixen un estret marge favorable, de quatre a set punts.

Peres té bones possibilitats de sortir escollit. Ara les enquestes li concedeixen un estret marge favorable, de quatre a set punts.

tradicional del vot a les urnes destinades al Parlament, les del primer ministre reflectiran la pugna real del país, sense matisos.

On aquest efecte es deixa preveure d'entrada és en la candidatura de Netanyahu. A més dels vots dels likudistes, Netanyahu sumarà en massa les paperetes de la imensa majoria dels simpatitzants dels partits religiosos jueus i de l'extrema dreta. Per la seva banda, Peres compta d'antuvi amb els vots laboristes i els del partit pro drets humans, el Meretz, l'actual tercera força parlamentària. Però

Front nacional contra front de la pau.

A la Knèsset, el Parlament, les coses poden ser diferents, els resultats seran menys clars. A Israel cap de les tretze legislatures anteriors no han disposat de majoria absoluta. Amb un sistema electoral proporcional sense cap correctiu i on tot el país és una única circumscripció, la fragmentació de l'arc parlamentari ha obligat sempre a formar governs de coalició. Ara, per exemple, els laboristes governen amb quaranta-quatre escons dels cent vint. També formen part de l'executiu alguns ministres del Meretz, que té dotze diputats. Els cinc vots que els falten per a la majoria absoluta, els obtenen del suport extragovernamental dels dos partits àrabs amb representació parlamentària: el Hadash (tres escons) i el Partit Àrab Democràtic (dos), de manera que, per a segons quines votacions clau, no hi pot faltar ni un sol diputat.

Peres aspira a augmentar aquesta exigua majoria per deixar de dependre dels vots dels partits àrabs. Però aquí, hi jugaran molts factors, i en primer lloc els resultats que pugui obtenir la dreta. Aquests es

Dalt Binyamin Netanyahu, líder del Likud. Baix, Simon Peres, candidat laborista i actual primer ministre. Els israelians hauran de triar entre continuar el procés de pau amb les seves conseqüències o aturar-lo indefinidament.

Dos mons per a un mateix cel

Laboristes i Likud són dos contrincants polítics i enemics acèrrims i tradicionals, ja des d'abans de la fundació de l'estat d'Israel, i provenen de dues concepcions diferents del sionisme que van arribar a protagonitzar enfrontaments armats durant el mandat britànic de Palestina, quan Ben Gurion dirigia el laborisme i Beguín els revisionistes antecessors de la coalició Likud.

Els laboristes sempre han acceptat que el reconeixement de l'estat d'Israel pels països àrabs i dels palestins exigia l'equació territoris a canvi de pau, que vol dir compartir l'espai amb una entitat palestina. El Likud, en canvi, manté una relació més mística amb la terra i creu que l'ocupació de Cisjordània al 1967, i sobretot la de Jerusalem-est, van representar una redempció de territoris bíblics jueus, ara irrenunciable.

Aquests postulats tenen una influèn-

cia decisiva en l'elaboració dels programes electorals. Netanyahu ha promès que aixecarà la prohibició, decretada fa quatre anys pels laboristes, de construir nous assentaments a Cisjordània (ell diu Judea i Samaria). A més, aturarà la retirada militar d'aquest territori i que mai no signarà el retorn dels Altells del Golan a Síria. I no cal dir que considera anatema tot pacte amb els palestins sobre Jerusalem. Com a mostra gràfica de les seves intencions ha jurat que mai no donaria la mà al president palestí Yasser Arafat. En el camp dels nomenaments, es proposaria de tornar la cartera de Defensa al falcó de falcons, Ariel Sharon, un càrrec del qual el van fer cessar fa tretze anys per haver tingut una relació indirecta amb les matances dels camps de refugiats palestins de Sabra i Xatila, a Beirut.

Peres, ben altrament, malgrat els seus

esforços sagnants per demostrar el contrari, és un colom dins el món del laborisme. Ell i els seus col·laboradors van ser els autèntics arquitectes del procés de pau que va rubricar Rabin. Ara promet de mantenir els pactes signats amb els palestins: retirar els soldats d'Hebron, en primer terme, i arribar a un compromís territorial en la fase definitiva de les converses de pau que acaba de començar i que s'ha de tancar en tres anys. Preveu una retirada ordenada del Golan i del sud del Líban per poder signar la pau amb aquest país i amb Síria, que són els últims veïns d'Israel amb els quals no manté relacions diplomàtiques. Els seus homes vaticinen un acord amb els palestins perquè puguin proclamar Jerusalem-est capital simbòlica d'un futur estat palestí.

És entre aquests dos homes els israelians s'han de decidir. **J. R.**

EL TEMPS

vol crear una xarxa per a augmentar la seva difusió
Necessita **COL·LABORADORS/ES COMERCIALS** a la ciutat de

Palma de Mallorca

ES REQUEREIX

Creure en la necessitat d'un mitjà de comunicació útil per al
conjunt dels Països Catalans
Facilitat de contacte i relació amb persones i col·lectius interessats
en el nostre país i la seva cultura.
Temps parcialment disponible

S'OFEREIX

Integració en un equip humà obert i dinàmic
Contracte mercantil amb comissions i incentius en
consonància amb l'esforç i els resultats

Interessats, escriviu a:

EL TEMPS

Aribau, 15, 4t 2a

08011 BARCELONA

(telèfon i adreça de contacte, imprescindible)

presenten més units que mai, amb una candidatura única formada pel Likud, el Geshet i el Tzomet en un anomenat "Front Nacional" que promet d'aturar l'actual aliança governamental d'esquerres, autoproclamada "Front de la Pau".

Un altre factor d'incertesa és el signe que tindrà el vot dels immigrants de l'antiga Unió Soviètica. Són un 10% llarg de la població i, en nom seu, es presenten dues candidatures, la més popular de les quals és Israel be Aliya, que vol dir "amunt Israel", amb el doble significat de la paraula *aliya*, que també vol dir immigració. L'encapçala l'antic *refujnik*, el científic Natan Txaranski, que encara no s'ha definit sobre aliances. Les enquestes, de moment, li donen bons resultats, tot i que a la baixa en favor dels laboristes. En les últimes eleccions, al 1992, cap candidatura d'immigrants no va obtenir escó i l'aleshores el candidat del Likud, Yitshaq Shamir, va acusar els ex-soviètics de desagraïts per haver votat, suposadament, els laboristes, aleshores a l'oposició.

Joan Roura